

технології навчання студентів вказує Л. Семеновська [3], зазначаючи, що «тьютор організовує пошук засобів для формування у студентів ініціативного ставлення до власної діяльності, визначає індивідуальні особливості їх пізнавальної сфери», окрім того, дослідниця вважає, що тьюторський супровід «забезпечить розробку індивідуальних освітніх стратегій, виконання диференційованих завдань, індивідуальне консультування» [3, с. 125-126]. Ми погоджуємося із науковцем в тому, що «індивідуальна взаємодія та співпраця в невеликих групах посилює мотивацію до професії...сприяє взаємоперевірці» [3, с. 127]. Молода дослідниця А. Сучану вказує на те, що «якщо навчально-виховний процес не зорієнтований на реалізацію принципу індивідуалізації..... то соціально-педагогічна потреба в тьюторі стає мінімальною» [4].

В. Аллан визначає як умову ефективності тьюторської системи її індивідуалізацію за допомогою ефективного оцінювання знань, коли «беруться до уваги індивідуальні особливості учня» й використовується диференційований підхід [5, с. 49]. Методичні розробки тьюторського заняття сприяють індивідуалізації навчання студента, оскільки містять «структурування матеріалу» [5] з детальним покроковим визначенням всіх елементів із зазначеними завданнями, таймінгом і системою контролю навчальних компетенцій. Тьютор розробляє технологічну

карту заняття кожному студентові для забезпечення перспективи у навчанні. У такий спосіб реалізується право студента на індивідуальний темп просунення в самостійній роботі [3] й вибудовування «індивідуальної освітньої траєкторії» [6, с. 21-25]. Таким чином, проведена робота дозволяє зазначити, що тьюторське групове заняття сприятиме індивідуалізації процесу навчання якщо:

а) максимально наблизить його до індивідуальних особливостей кожного студента (урізноманітнені диференційовані завдання допоможуть кожному студенту обирати посильні його пізнавальним можливостям і бажанням);

б) враховуватиме реальні здатності групи студентів із виявленням навчальних здібностей кожного в контексті групової роботи;

в) усуне формалізм семінарського заняття за допомогою логічно структурованих взаємопов'язаних етапів, виконання яких має циклічну залежність (неможливо виконати наступне без попереднього);

г) сприятиме паритетним стосункам між викладачем-тьютором і студентами, формуватиме творчу особистість майбутнього фахівця.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у підготовці викладачів-тьюторів, які й вибудовуватимуть та реалізують систему перспективних ліній у навчанні студентів.

Список використаних джерел:

1. Зарішняк І. М. Тьюторське заняття як альтернативний вид навчального заняття у ВНЗ України. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Вип. 39. Київ-Вінниця: Планер, 2014. С. 224229. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/bitstream/316497/9057/1/tutorial.pdf>, (дата звернення 04.04.18).
2. Волобуєва І. В. Індивідуалізація навчання як психолого-педагогічна проблема сучасної вищої школи. Вісник Херсонського університету. Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. 2013. С. 12-13. URL: <http://dSPACE.nuph.edu.ua/handle/123456789/3976>, (дата звернення 04.04.18).
3. Семеновська Л. Методичні аспекти реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін. Естетика й етика педагогічної дії. 2014. Вип. 8. URL: <http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4492/1/Semenovska.pdf>, (дата звернення 04.04.18).
4. Сучану А. Тьютор: якісно нове особистісно-професійне призначення викладача-консультанта у вищому навчальному закладі. URL: <http://oldcof.neasmo.org.ua/nod/e/1709>, (дата звернення 17.03.18).
5. Allen V. Children as Teachers / V. Allen. – Open University Press, 1976. – 178 p.
6. Тьюторство как новая профессия в образовании / [Сост. Школа «Эврика-развитие», г. Томск]. Томск: Дельтаплан, 2001. 159 с.

УДК 371.3.001.76

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Зарішняк І.М. – к.пед.н., доцент; Тарасюк Я.В. – магістр
Донецький Національний Університет імені Василя Стуса

Сьогодні доводить актуальність компетентісну спрямованість майбутніх обраного вектора вищої освіти на фахівців. Такий підхід, в свою чергу, зумовлює

докорінну переорієнтацію на перехід від традиційних до інноваційних технологій навчання. Модернізувати потрібно не лише навчальні заклади і технології викладання, а й ставлення та мотивування студентів до освіти. Інтерактивні технології навчання – ті, на які зараз все більше звертають на себе увагу, й у переліку таких ми знаходимо і кейс-технології.

Аналіз останніх досліджень проблеми використання кейс-технологій у процесі навчання студентів дозволив нам зробити висновки, що більшість робіт присвячено методичним аспектам методу кейс-стаді. Зокрема, розглядаються історія, призначення, класифікація, принципи та методика проведення (Козлова Г.М.), різновиди, структура (Ю.В. Гушін, Ю.П. Зінченко, Ю.П. Сурмін), умови ефективності та методика проведення (А.П. Панфілова, С.Б. Ступіна). Класифікацію кейс-технологій розробила Бордовська Н. В. Проте, мало робіт присвячено аналізу кейс-технологій як перспективних технологій навчання для вивчення студентами педагогіки.

Виходячи із актуальності визначеного нами питання, ми поставили за мету розкрити педагогічні умови застосування кейс-технологій під час вивчення студентами педагогічних дисциплін.

Теоретичний аналіз психолого-педагогічних джерел зумовив нас розглянути кілька педагогічних умов ефективного застосування кейс-технологій під час викладання педагогічних дисциплін.

В. Манько під педагогічними умовами розуміє взаємопов'язану сукупність внутрішніх параметрів та зовнішніх характеристик навчально-виховного процесу, які забезпечують високу його результативність і є оптимальними [1, с. 153]. Науковці В. Сластьонін, І. Ісаєв, А. Міщенко, Є. Шиянов педагогічні умови розглядають як «стійкі обставини, які визначають стан і розвиток функціонуючих педагогічних систем» [2, с. 434]. М. Михнюк педагогічні умови визначає як сукупність заходів, які забезпечують найприятливіше середовище для ефективного функціонування певної методичної системи [3, с. 232]. Відтак, ми можемо говорити про комплекс організаційно-педагогічних умов застосування кейс-технологій під час вивчення педагогічних дисциплін.

Зокрема Л. Максимчук педагогічними умовами застосування інтерактивних технологій вважає 1) створення професійно-мотиваційного середовища за допомогою використання мотиваційних тренінгів; 2) забезпечення інтегративного підходу в професійній

підготовці майбутніх фахівців під час вивчення психолого-педагогічних дисциплін; 3) реалізацію професійно-адаптаційних процесів для оптимізації практично-професійної спрямованості [4, с. 6-7].

На думку О. Дерев'янка [5, с. 4], для забезпечення професійної компетентності фахівців, по-перше, необхідна стійка професійно орієнтована мотивація студентів. На наш погляд, саме кейс-технології мають потужний потенціал формування професійної спрямованості у майбутніх педагогів. По-друге, інтерактивна технологія ситуаційного навчання забезпечить взаємозв'язок змісту педагогічних дисциплін із реальною діяльністю: 1) врахування чинників зовнішнього середовища допомагають реалізувати принцип зв'язку теорії з практикою; 2) у змісті навчального матеріалу викладено інформацію стосовно організаційних, управлінських, технологічних завдань і видів діяльності. По-третє, ця технологія дозволяє використовувати методи інтерактивного навчання (дискусію, гру), що сприятиме не тільки активізації пізнавальної діяльності студентів, а й забезпеченню потрібної циркуляції інформації, її усвідомленню, а також компенсації недоліків традиційного й індивідуального навчання [5]. По-четверте, використання кейс-технологій сприятиме гнучкості організаційно-методичного забезпечення процесу навчання.

Цілком погоджуємося з І. Андрощуком, який вважає, що для підготовки майбутніх вчителів до педагогічної взаємодії необхідно формувати позитивну мотивацію й спрямувати педагогічні практики на набуття досвіду педагогічної взаємодії [6]. Саме за допомогою кейс-технологій можлива реалізація цієї умови. Зокрема, створення суб'єкт-суб'єктної педагогічної взаємодії між викладачем і студентами можна розглядати як умову застосування кейс технологій.

Кейс-технології можна розглядати як шляхи засвоєння конкретного навчального матеріалу в межах навчальної дисципліни, теми, проблеми [7].

У педагогіці використання кейс-технології вважаємо доцільним за виконання таких умов:

- Наявності дидактично апробованих кейсів із педагогічної тематики (кейс має мати в основі: а) ілюстрацію педагогічної ситуації, розв'язання якої не зводиться до єдиного правильного рішення; б) обов'язкове використання дискусії; в) навчальну мету і завдання).

- Дотримання методики case study

(дотримуватися вимог щодо підготовки та структурування кейсу; підготовки методичних матеріалів для викладачів та студентів щодо опрацювання ситуації; дотримання технології аналізу кейсів);

- Формування позитивної мотивації студентів до вивчення педагогіки.

- Забезпечення інтегративного підходу (чіткий зв'язок теорії із практикою).

- Застосування методів активного навчання (ігри, дискусії, тренінги – як складова частина кейс-технології та безпосередньо кейс-

стаді як ефективний метод активізації пізнавальної діяльності студентів, що прекрасно демонструє зв'язок теорії із практикою).

- Гнучке організаційно-методичне забезпечення процесу навчання.

- Можливість самостійного попереднього опрацювання матеріалу студентами та слухачами.

- Відкритий доступ до потрібних інформаційних джерел, наявність достатньої інформаційної бази.

Список використаних джерел:

1. Манько В.М. Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. Соціалізація особистості: зб. наук. пр. Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова. К.: Логос, 2000. Вип. 2. С. 153-161.
2. Слостенин В.А., Исаев И. Ф., Мищенко А. И., Шиянов Е.Н. Педагогика: учеб. пособ. для студ. пед. учеб. завед. М.: Школьная Пресса, 2002. С. 434.
3. Михнюк М.І. Теоретичні і методичні основи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю: Дис... д-ра пед. наук: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. К. 2016. С. 232.
4. Максимчук Л.В. Педагогічні умови застосування інтерактивних технологій у підготовці майбутніх економістів-міжнародників. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України: електронне фахове видання. №1. 2012. С. 23-29.
5. Дерев'яно О.В. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх гірничих інженерів в процесі навчання фахових дисциплін. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2013. Випуск 5.
6. Андрощук І. Педагогічні умови підготовки майбутніх вчителів трудового навчання і технологій до педагогічної взаємодії. Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка. №13. 2017. С 102-108.
7. Туркот Т.І. Педагогіка вищої школи. URL: http://pidruchniki.com/19930625/pedagogika/tehnologiyi_metodi_navchannya_suchasniy_vischiy_shkoli, (дата звернення 11.11.17).

УДК 378.096

АНАЛІЗ СТАНУ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Раскола Л.А. – к.х.н, доцент

Одеський національний університет імені І.І.Мечникова

Сьогодні хімія є однією з найважливіших галузей сучасного природознавства, що спрямована на реалізацію й досягнення певних результатів фундаментальних та прикладних наукових досліджень в різних її галузях. Розвиток економіки, модернізація та інновації на підприємствах хімічної промисловості потребують забезпечення високоякісної підготовки хіміків на різних освітніх рівнях.

Ю. Холін, О. Калугин висвітлили основні проблеми системи вищої освіти і, зокрема, підготовки хіміків в класичних університетах, а саме - падіння соціального статусу вченого та викладача, престижу природничих та інженерних спеціальностей, зростання числа вузів, які готують хіміків не маючи необхідної матеріально-технічної бази, недосконалість фінансування науки в

університетах та ін. [2].

Аналізуючи проблеми підготовки хіміків в класичних університетах, дослідники зазначають, що ще у 2007 році державне замовлення на підготовку спеціалістів за такими напрямками як право, бізнес, гуманітарні науки було значно більше, ніж за природничими, а їх відсоток у загальному наборі складав майже 60%, в той час, коли частка природничих спеціальностей в загальному наборі дорівнювала всього 5,7% [2]. Аналіз динаміки обсягу державного замовлення в Україні за період з 2015 по 2017 рік (таблиця 1) свідчить, що за минулий період ситуація істотно не змінилась: не зважаючи на загальну тенденцію зменшення обсягів державного замовлення за всіма спеціальностями, кількість бюджетних місць на спеціальностях право, менеджмент,